

Návrh nových tém dizertačných prác (abstrakt v slovenskom jazyku a angličtine)

Členovia odborovej komisie po zhodnotení stanovených výskumných cieľov, zvolenej metodiky smerovania pracoviska a predpokladaného prínosu a aktuálnosti schválili nasledujúce návrhy tém dizertačných prác pre akademický rok 2026/2027.

Katedra	Názov témy	Anotácia	Forma štúdia	Školiteľ
KEaMŠ	Tradičné slovenské jedlá: mýtus ver-zus realita	Navrhovaná dizertačná práca sa zame-riava na kritickú analýzu konceptu tradičných slovenských jedál v kontexte kultúr-neho dedičstva, národnej identity a spoločenských reprezentácií. Cieľom výskumu je preskúmať, do akej miery sú jedlá označované ako „tradičné slovenské“ výsledkom historickej kontinuity a do akej miery ide o konštruované predstavy a symbolické reprezentácie vytvorené v procese národnej, kultúrnej a turistickej prezentácie Slovenska. Práca sa bude zaoberať procesom formo-vania kulinárskej tradície, identifikáciou jedál považovaných za typicky slovenské a analýzou diskurzov, prostredníctvom ktorých sú tieto jedlá prezentované v od-	D/E	prof. Mgr. Katarína Slobodová No-váková, PhD.

		<p>borných publikáciách, médiách, gastronómii či turistickom marketingu. Výskum bude zároveň skúmať regionálnu variabilitu kulinárskych tradícií a historické súvislosti vzniku jednotlivých jedál, pričom bude reflektovať vplyvy sociálnych, ekonomických a kultúrnych zmien.</p> <p>Metodologicky bude práca vychádzať z interdisciplinárneho prístupu kombinujúceho etnologický, historický a kultúrno-antropologický výskum. Využité budú metódy analýzy historických prameňov, odborných a popularizačných textov, ako aj terénny výskum zameraný na súčasné vnímanie a prezentáciu tradičných jedál. Cieľom dizertačnej práce je prispieť k hlbšiemu pochopeniu vzťahu medzi gastronómiou, kultúrnou identitou a procesmi konštruovania tradície.</p> <p>The proposed doctoral research focuses on a critical analysis of the concept of traditional Slovak dishes in the context of cultural heritage, national identity, and social representations. The main objective of the research is to examine to what extent dishes commonly labeled as “traditional Slovak” represent historical continuity and to what extent they reflect constructed narratives and symbolic repre-</p>	
--	--	--	--

		<p>sentations shaped by processes of national, cultural, and tourism-related presentation of Slovakia.</p> <p>The dissertation will explore the formation of culinary traditions, identify dishes considered typically Slovak, and analyze the discourses through which these dishes are presented in academic literature, media, gastronomy, and tourism marketing. The research will also address the regional diversity of culinary traditions and the historical circumstances surrounding the emergence of particular dishes, while considering the impact of social, economic, and cultural transformations.</p> <p>Methodologically, the dissertation will adopt an interdisciplinary approach combining ethnological, historical, and cultural-anthropological perspectives. The research will employ methods such as the analysis of historical sources, academic and popular texts, and field research focusing on contemporary perceptions and representations of traditional dishes. The aim of the dissertation is to contribute to a deeper understanding of the relationship between gastronomy, cultural identity, and the processes of constructing tradition.</p>		
KEaMŠ	Mečové tance v Európe	Navrhovaná dizertačná práca sa zameriava na komparatívny výskum mečových	D/E	prof. Mgr. Katarína Slobodová Nováková, PhD.

		<p>tancov v európskom kultúrnom priestore s dôrazom na ich historický vývoj, symboliku a regionálne variácie. Mečové tance predstavujú špecifický typ tradičných tanečných prejavov, ktoré sa v rôznych podobách vyskytujú v mnohých krajinách Európy a sú spojené s rituálnymi, vojenskými alebo slávnostnými funkciami. Cieľom práce je analyzovať výskyt, funkcie a význam mečových tancov v rôznych európskych regiónoch, identifikovať spoločné znaky a rozdiely medzi jednotlivými tradíciami a skúmať kultúrne kontakty a historické procesy, ktoré prispeli k ich šíreniu a transformácii. Osobitná pozornosť bude venovaná otázke, do akej miery možno tieto tanečné tradície interpretovať ako prejav spoločných európskych kultúrnych prvkov a ako sa premietajú do súčasných procesov uchovávanía a prezentácie nehmotného kultúrneho dedičstva. Metodologicky bude práca vychádzať z interdisciplinárneho prístupu kombinujúceho etnologický, historický a choreologický výskum. Využitie budú metódy komparatívnej analýzy, štúdium historických prameňov a odborných publikácií, ako aj analýza súčasných foriem prezentácie mečových tancov v kontexte folklorizmu a kultúrneho dedičstva. Cieľom dizertačnej práce je prispieť k hlbšiemu poznaniu</p>		
--	--	---	--	--

		<p>mečových tancov ako významného prvku európskej tradičnej kultúry a k pochopeniu ich miesta v širšom kontexte európskych kultúrnych prepojení.</p> <p>The proposed doctoral research focuses on a comparative study of sword dances within the European cultural space, with particular attention to their historical development, symbolism, and regional variations. Sword dances represent a distinctive type of traditional dance practice that appears in various forms across many European countries and is often associated with ritual, martial, or festive functions.</p> <p>The aim of the dissertation is to analyze the occurrence, functions, and meanings of sword dances in different European regions, identify similarities and differences among individual traditions, and explore the cultural contacts and historical processes that contributed to their spread and transformation. Special attention will be given to the extent to which these dance traditions can be interpreted as expressions of shared European cultural elements and how they are reflected in contemporary processes of safeguarding and presenting intangible cultural heritage.</p>	
--	--	---	--

		Methodologically, the dissertation will adopt an interdisciplinary approach combining ethnological, historical, and choreological perspectives. The research will employ comparative analysis, the study of historical sources and scholarly literature, as well as the examination of contemporary forms of presenting sword dances in the context of folklorism and cultural heritage. The dissertation aims to contribute to a deeper understanding of sword dances as an important element of European traditional culture and to the interpretation of their role within broader European cultural connections.		
KEaMŠ	Aktuálne kultúrotvorné, identifikačné a revitalizačné procesy v prostredí etnických minorít	Občiansku spoločnosť dnes často vidíme ako multietnickú. Je to výsledok nielen súčasných politických trendov multikulturalizmu a ideologických trendov kultúrnej diverzity ako hodnoty, ale aj historických a súčasných migračných procesov. Ich výsledkom je existencia "starých", "tradičných" etnických minorít, aj nových. Vznik, existencia, aj zánik etnickej minority sú procesy vytvárania a interpretácie kultúry, deklarovania identity a nezriedka aj ich znovuoživovania. Aké kultúrotvorné, identifikačné a revitalizačné procesy prebiehajú v prostredí súčasných etnických minorít?	D/E	prof. PhDr. Ladislav Lenovský, PhD.

		<p>Today, we often see civil society as multiethnic. This is the result not only of current political trends of multiculturalism and ideological trends of cultural diversity as a value, but also of historical and current migration processes. Their result is the existence of "old", "traditional" ethnic minorities, as well as new ones. The emergence, existence, and disappearance of an ethnic minority are processes of creating and interpreting culture, declaring identity, and often also their revival. What culture-forming, identification, and revitalization processes take place in the environment of contemporary ethnic minorities?</p>		
KEaMS	Vybrané aspekty využívania kultúrneho dedičstva	<p>Kultúrne dedičstvo je rozmanitý fenomén/systém kultúrnych hodnôt. Ich vytváranie, udržiavanie, štúdium, ochrana a prezentovanie sú determinované viacerými faktormi. Okrem legislatívno-inštitucionálneho rámca, ktorý definuje nástroje, formy, možnosti a limity jestvovania kultúrnych hodnôt ako kultúrneho dedičstva, je významným faktorom jeho využívanie, ako reakcia na spoločenskú objednávku a požiadavku ekonomického, sociálneho, kultúrneho, či emocionálneho profitu. Výskum využívania a možností využívania</p>	D/E	prof. PhDr. Ladislav Lenovský, PhD.

		<p>kultúrneho dedičstva je dôležitým predpokladom na jeho zachovávanie aj profitovanie.</p> <p>Cultural heritage is a diverse phenomenon/system of cultural values. Their creation, maintenance, study, protection and presentation are determined by several factors. In addition to the legislative and institutional framework defines the tools, forms, possibilities and limits of the existence of cultural values as cultural heritage, its use in an important factor, as a reaction to the social order and the demand for economic, social, cultural or emotional profit. Research into the use and possibilities of using cultural heritage is an important prerequisite for its preservation and profiting.</p>		
KEaMŠ	Aktuálne fenomény kultúry	<p>Kultúra ako integrovaný adaptívny systém kultúrnych prvkov a komplexov sa mení v čase podľa vonkajších podmienok a vnútorných potrieb jej tvorcov, interpretov, nositeľov. Adaptáciu kultúry predstavuje import kultúrnych inovácií zvonka aj zmena kultúrnych tradícií. V súčasnom dynamicky sa meniacom a globalizujúcom sa svete sa v kultúre objavujú nové, alebo inovované fenomény, ktoré definujú a redefinujú identitu ich nositeľov. Ktoré</p>	D/E	prof. PhDr. Ladislav Lenovský, PhD.

		<p>kultúrne fenomény a akým spôsobom vytvárajú piliere identity príslušného etnika, alebo inak vymedzenej skupiny jej nositeľov?</p> <p>Culture as an integrated adaptive system of cultural elements and complexes changes over time according to external conditions and internal needs of its creators, interpreters, and bearers. Adaptation of culture is represented by the import of cultural innovations from outside and the change of cultural traditions. In the current dynamically changing and globalizing world, new or innovated phenomena appear in culture that define and redefine the identity of their bearers. Which cultural phenomena and in what way create the pillars of the identity of the respective ethnic group or otherwise defined group of its bearers?</p>		
KEaMŠ	Atrofia spoločenského života v súčasnosti	<p>Téma reflektuje súčasné trendy spoločenského života v lokálnom/urbánnom prostredí. Je koncipovaná voľne, obsahovo a problémovo sa prispôbuje invencii doktoranda. Doktorand vychádza predovšetkým z terénneho výskumu v konkrétnej lokalite alebo oblasti, pričom sa zameriava na súčasné fenomény spoločenského života a intenzitu a rozvoj</p>	D/E	doc. PhDr. Martin Priečko, PhD.

		<p>sociálnych väzieb, vzťahov a spoločenskej komunikácie.</p> <p>The topic reflects current trends in social life in a local/urban environment. It is conceived freely, and the content and problems are adapted to the invention of the doctoral student. The doctoral student is primarily based on field research in a specific location or area, focusing on current phenomena of social life and the intensity and development of social ties, relationships and social communication.</p>		
KEaMS	Život v horách: sociokultúrne aspekty	<p>Téma dizertačne práce je zameraná na analýzu života v geograficky limitovanom prostredí a jeho súčasné možnosti. Modernizačný proces prispieva k zjednodušeniu spôsobu života v sociálne marginalizovanom alebo depopulovanom prostredí. Primárnou otázkou zostáva, či je v súčasnom svete priestor pre takýto intenciálny spôsob života alebo je to čistá utópia, príp. aké sú možnosti rozvoja takýchto životných stratégií. Podmienkou realizácie témy je intenzívny terénny výskum.</p> <p>The topic of the dissertation is focused on the analysis of life in a geographically limited environment and its current possibili-</p>	D/E	doc. PhDr. Martin Priečko, PhD.

		ties. The modernization process contributes to the simplification of the way of life in a socially marginalized or depopulated environment. The primary question remains whether there is place in the contemporary world for such an intentional way of life or is it pure utopia, or what are the possibilities for the development of such life strategies. The condition for the implementation of the topic is intensive field research		
KEaMS	Amatérski zberatelia ľudového umenia a starožitností a ich podiel na rozvoji muzeológie a múzeí na Slovensku	<p>Múzejníctvo a muzeológia sa na Slovensku rozvíjali oproti Európe s oneskorením. Reálne sa spája rozvoj múzejníctva a tvorba múzejných zbierok so spolkovou činnosťou. Zberateľské aktivity sa rozvíjali na prelome 19. a 20. storočia. Dôležitými osobnosťami boli jednotlivci, ktorí svojím osobným záujmom prispeli k rozvoju múzejníctva a múzeí na Slovensku.</p> <p>Museums and museology developed in Slovakia late compared to Europe. The development of museums and the creation of museum collections is actually linked to community activities. Collecting activities developed at the turn of the 19th and 20th centuries. Important personalities were individuals who contributed to the development of museums and museology in Slovakia with their personal interests.</p>	D/E	doc. PhDr. Martina Bocánová, PhD.

KEaMŠ	<p>Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska - kultúrne dedičstvo v dynamike tradície a inovácie</p>	<p>Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska je súpisom významných prvkov a praktík nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Prvky jestvujú v súlade s prostredím a historickým ukotvením spoločenstiev a poskytujú im pocit kontinuity a identity. Zároveň podporujú kultúrnu rozmanitosť a tvorivosť.</p> <p>The Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Slovakia is an inventory of significant elements and practices of the intangible cultural heritage of Slovakia. The elements exist in harmony with the environment and historical anchoring of communities, providing them with a sense of continuity and identity. At the same time, they support cultural diversity and creativity.</p>	D/E	doc. PhDr. Martina Bocánová, PhD.
KEaMŠ	<p>Hudobná pamäť ako mechanizmus medzigeneračného prenosu kultúrneho dedičstva a identity</p>	<p>Hudobná pamäť predstavuje významný mechanizmus uchovávaní a sprostredkovania kultúrneho dedičstva medzi generáciami. Prostredníctvom hudobných prejavov sa prenášajú hodnoty, tradície, historické skúsenosti a kolektívne spomienky spoločnosti. Hudba zároveň zohráva dôležitú úlohu pri formovaní individuálnej aj kolektívnej identity jednotlivcov a sociálnych skupín. Výskumným cieľom je analyzovať funkciu hudobnej pamäti v procese</p>	D/E	doc. PhDr. Martina Bocánová, PhD.

		<p>medzigeneračného prenosu kultúrnych obsahov. Pozornosť sa sústreďuje na spôsoby, akými hudobné diela, folklórne tradície a hudobné praktiky prispievajú k zachovávaniu kultúrnej kontinuity. Téma vychádza z poznatkov kulturológie, etnomuzikológie a sociálnej pamäti, zameriavať sa bude aj na vplyv spoločenských a technologických zmien na uchovávanie a odovzdávanie hudobného dedičstva.</p> <p>Musical memory represents a significant mechanism for preserving and transmitting cultural heritage across generations. Through musical expressions, values, traditions, historical experiences, and the collective memories of society are passed down. Music also plays an important role in shaping the individual and collective identities of individuals and social groups. The research objective is to analyze the function of musical memory in the process of intergenerational transmission of cultural content. Attention is focused on the ways in which musical works, folklore traditions, and musical practices contribute to the preservation of cultural continuity. The topic draws on insights from cultural studies, ethnomusicology, and social memory, and will also focus on the</p>	
--	--	---	--

		impact of social and technological changes on the preservation and transmission of musical heritage.		
KEaMŠ	Spolkový život ako tvorca mestskej identity: kultúrna a sociálna úloha spolkov od 19. storočia po súčasnosť	<p>Práca sleduje premeny spolkového života v kontexte spoločenských, politických a ekonomických zmien od 19. storočia až po súčasnosť. Teoreticky vychádza z urbannej antropológie, výskumu občianskej spoločnosti a kultúrnej pamäte. Osobitná pozornosť sa bude venovať vzťahu medzi spolkovou činnosťou a konštruovaním lokálnej identity v mestskom prostredí. Cieľom práce je prispieť k poznaniu spolkov ako aktívnych tvorcov sociálneho a kultúrneho života mesta a ich utváraní mestských komunit a občianskej spoločnosti</p> <p>This study examines the transformations of community life in the context of social, political, and economic changes from the 19th century to the present. Theoretically, it draws on urban anthropology, civil society research, and cultural memory. Particular attention will be paid to the relationship between community activities and the construction of local identity in an urban environment. The aim of the thesis is to contribute to the understanding of community organizations as active</p>	D/E	doc. PhDr. Martina Bocánová, PhD.

KEaMŠ	Antropológia tela: antropologická komparácia praktík skrášľovania tela v európskych a mimoeurópskych kultúrach	shapers of a city's social and cultural life and their role in shaping urban communities and civil society. Komparatívny výskum praktík skrášľovania a modifikácie tela v európskych a mimoeurópskych kultúrach. Vychádza z predpokladu, že ľudské telo nie je len biologickým modelom, ale aj kultúrne konštruovanou kategóriou, prostredníctvom ktorého sa vyjadrujú hodnoty, identita, predstavy o kráse. Teoreticky bude vychádzať antropológie tela, historickej antropológie a postkoloniálnych prístupov skúmania a reflektovania telesnosti. Reflektovať bude aj vplyv globalizácie a premenu predstáv o kráse a akceptovateľnosti modifikácií ľudského tela. Cieľom práce bude prispieť k poznaniu kultúrnej variability estetických ideálov a spoločenských mechanizmov, ktoré formujú vzťah človeka ku svojmu telu a k ostatným ľuďom.	D/E	doc. PhDr. Martina Bocánová, PhD.
-------	--	--	-----	-----------------------------------

		<p>A comparative study of practices of body beautification and modification in European and non-European cultures. It is based on the premise that the human body is not merely a biological entity, but also a culturally constructed category through which values, identity, and notions of beauty are expressed. Theoretically, it will draw on the anthropology of the body, historical anthropology, and postcolonial approaches to the study and reflection on corporeality. It will also examine the impact of globalization and the transformation of notions of beauty and the acceptability of modifications to the human body. The aim of the thesis will be to contribute to the understanding of the cultural variability of aesthetic ideals and the social mechanisms that shape a person's relationship to their own body and to other people.</p>		
--	--	---	--	--